

Practice Makes Perfect: The Megilla and Why We Read Twice

Yoni Rabinovitch

Derabanan, Deoraisah, or Something Else?

1 תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יד עמוד א

תנו רבנן: ארבעים ושמונה נביאים ושבע נביאות נתנבאו להם לישראל, ולא פחתו ולא הותירו על מה שכתוב בתורה, חוץ ממקרא מגילה. מאי דרוש? אמר רבי חייא בר אבין אמר רבי יהושע בן קרחה: ומה מעבדות לחירות אמרינן שירה - ממיתה לחיים לא כל שכן? אי הכי הלל נמי נימא! ... רב נחמן אמר: קרייתא זו הלילא.

2 רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק א הלכה א

קריאת המגילה בזמנה מצות עשה מדברי סופרים, והדברים ידועים שהיא תקנת נביאים...

3 תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ה עמוד ב

והא חזקיה קרי בטבריא בארביסר ובחמיסר? מספקא ליה אי מוקפת חומה מימות יהושע בן נון היא אי לא.

4 שו"ת חתם סופר חלק א (אורח חיים) סימן קסא

דהלכות גדולות ס"ל קריאת הלל דאורייתא והחזיק בידו הרמב"ן בס' המצות [שרש הראשון] והרמב"ם השיג על ה"ג בשרשים שם, ולפ"ז כיון דאמרינן בפ"ק דמגילה דאנשי כנסת הגדולה למדו ק"ו השתא מעבדות לחרות אמרינן שירה ממיתה לחיים לא כ"ש והרי ק"ו דאורייתא הוא והתורה ניתנה לדרוש בי"ג מדות, הרי חיוב ההלל בפורים גם כן דאורייתא וקרייתא זו הלילא.

5 הר"ן על הרי"ף מסכת מגילה דף ב עמוד א

לענין עיירות המסופקות אם הן מוקפין חומה מימות יהושע בן נון או לא הורו הגאונים ז"ל שהולכין בהן אחר רוב עיירות שרובן אינן מוקפות חומה מימות יהושע וקורין בהן בי"ד ועוד שאפילו תאמר שהוא ספק שקול ה"ל ספק של דבריהם ולקולא ונמצא פטורות בשניהם ומבטל ממנו בודאי מקרא מגילה לפיכך קורא בראשון ופטור בשני ודאמרינן בגמרא [דף ה ב] אטבריא והוצל שהיו קורין בהן בארבעה עשר ובחמשה עשר **במדת חסידות היו נוהגין כן** משום ספקא

6 טורי אבן מסכת מגילה דף ה עמוד ב

מ"מ מסתבר לי דדברי קבלה כשל תורה דמי' וספיקא להחמיר כיון דאל אחד אמרן מפי אדון כל המעשים ב"ה אין לחלק ביניהן ודבר זה יתבאר הדק היטב במקום אחר

The Mitzvah to Read Twice

7 תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ד עמוד א

ואריב"ל חייב אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום שנאמר (תהילים כב) אלהי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי, סבור מינה למקרייה בליליא ולמיתנא מתניתין

דידה ביממא, אמר להו רבי ירמיה לדידי מיפרשא לי מיניה דרבי חייא בר אבא כגון דאמרי אינשי אעבור פרשתא דא ואתנייה, איתמר נמי אמר רבי חלבו אמר עולא ביראה חייב אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום שנאמר (תהילים ל) **למען יזמרך כבוד ולא ידום ה' אלהי לעולם אודך:**

8 משנה מגילה דף כ עמוד ב

כל היום כשר לקריאת המגילה ולקריאת ההלל ולתקיעת שופר ולנטילת לולב ולתפלת המוספין ולמוספין... כל הלילה כשר לקצירת העומר ולהקטר חלבים ואברים זה הכלל דבר שמצותו ביום כשר כל היום דבר שמצותו בלילה כשר כל הלילה:

9 רא"ש מסכת מגילה פרק א

היה אומר רבינו תם ז"ל אף על פי שבירך זמן בלילה חוזר ומברך זמן אף ביום **דעיקר קריאתה הוי ביום יותר מבלילה** דהכי משמע לישנא דקרא אקרא יומם אע"פ שלילה לא דומיה לי וקראתי בלילה ביום תהא עיקר הקריאה, וגם עיקר פרסומי ניסא הוא ביום בזמן משתה ושמחה ומתנות לאביונים ומשלוח מנות ותנן לקמן (דף כ ב) כל היום כשר לקרות את המגילה קתני וכל הלילה כשר לקריאת מגילה לא קתני **לפי שאינה עיקר קריאה בלילה**... ועוד שבני הכפרים שהיו מקדימין ליום הכניסה מסתמא ביום היו באים לשמוע את המגילה כשבאין לשמוע קריאת התורה אלמא שעיקר קריאתה ביום

10 תוספתא מגילה פרק ב הלכה ב

קראה בלילה לא יצא ידי חובתו א"ר יוסי מעשה בר' יוחנן בן נורי שקראה בצפורי בלילה אמר לו אין שעת הסכנה ראה

11 פסקי קורונה מאת הר' שכטר שליט"א

לענין לקרוא ביה"ש, אשר הוא ספק יום וספק לילה, בשעה"ד יש מקום להקל, לדעת הסוברים שמקרא מגילה איננה מדברי קבלה אלא רק מדרבנן. (בחי' רעק"א הביא מהטורי אבן שסובר שמקרא מגילה דינה כדברי קבלה, ודברי קבלה כדברי תורה דמיון, וספקו להחמיר. וכ"ה במשנ"ב תרצב:טז בשם הפמ"ג. ובמנחת אלעזר ועוד אחרונים לא הסכימו לזה. **ואף לדעת הסוברים שמקרא מגילה ביום דינה כדברי קבלה, יש סברא חזקה בפוסקים לומר שקריאת הלילה אינה אלא דרבנן. וכן היה רגיל רבנו לומר.**)

12 הררי קדם סימן רג עמ' שלה

ומה שקורין את המגילה בליל י"ד... נראה דאין זה בתורת חיובא דליל י"ד עצמו... אלא חיובה הוא משום לתא דחיוב קריאה דהיום, שתהא הקריאה של היום בהבנה יתירה ובבחינת לשנותה ביום, וכדאיתא בגמ' "סבור מינה למקרייה בליליא ולמיתנא מתניתין דידה ביממה, אמר להו רבי ירמיה לדידי מיפרשא לי מיניה דרבי חייא בר אבא כגון דאמרי אינשי אעבור פרשתא דא ואתנייה"... רק שצריך לקרות את המגילה בלילה כדי שיוכל לשנותה ביום.